

Kraljica mučencev

Jože Kužnik

ŠMARNICE ZA LETO 2006

Šmarnice za leto 2006

JOŽE KUŽNIK

Kraljica mučencev

Slovenski mučenci XX. stoletja

Družina
Ljubljana
2006

Jože Kužnik, urednik
KRALJICA MUČENCEV
Slovenski mučenci XX. stoletja
Šmarnice za leto 2006

Avtorji: Peter Kvaternik, France Oražem, Franci Vrhunc,
Anton Nadrah, Anton Pust in Jože Kužnik

Spremna beseda: nadškof Alojz Uran

Lektorirala: Monika Vodeb

Naslovnica: Mozaik Marka I. Rupnika, kapela v Kočevskem rogu,
foto: Aurelio Amendola

Grafična priprava: Družina d.o.o.

Izdala: Družina d. o. o.

Odgovarja: dr. Janez Gril

Tisk: Formatisk d. o. o.

Ljubljana 2006

Informacije o knjigah založbe Družina dobite na spletni strani:

www.druzina.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

248.159.4
272(497.4)''19''

KUŽNIK, Jože

Kraljica mučencev : slovenski mučenci XX. stoletja : šmarnice za
leto 2006 / Jože Kužnik ; [spremna beseda Alojz Uran]. - Ljubljana
: Družina, 2006

ISBN 961-222-613-X

225753600

Uvod v šmarnice leta 2006

Slovenski mučenci so vir navdiha in spodbude za življenje po veri tudi sedanjemu rodu in priprošnjiki pri Bogu za dosledno življenje po veri.

Občudujemo njihov pogum v soočenju z nasilno smrtjo. Ta pogum pa ni nekaj naključnega, ampak je sad njihovega krepostnega življenja. Tudi krepostno življenje ne nastane samo od sebe, ampak je posledica njihovega pristnega molitvenega življenja in krepčanja v prejemanju zakramentov.

Občudujemo njihovo spravno držo celo do lastnih mučiteljev in morilcev. Svoje življenje so bili pripravljene žrtvovati in so ga tudi dali iz ljubezni do Boga, do Cerkve, pa tudi do svoje domovine.

Sprejemanju brezverske miselnosti so se odločno uprli, ker je to bilo proti njihovemu prepričanju, iz katerega so črpali smisel življenja.

Tisti, ki niso trpeli ob sebi prepričanih in družbeno zavzetih kristjanov, so jih ne samo uničili in usmrtili, ampak so jim tudi odvzeli dobro ime in za dolga desetletja prepovedali raziskovanje o njihovi smrti in ohranjanje spomina nanje. Mnogim je bila odvzeta tudi osnovna pravica do groba in javnega spomina.

Nimamo Slovenci svetlih zgledov krepostnega življenja samo v davni preteklosti (Slomšek, Baraga), ampak tudi v 20. stoletju, ki ga nekateri imenujejo stoletje vojn in nasilja.

Pri mnogih izmed njih je mogoče nedvoumno ugotoviti veliko zaupanje v moč Marijine priprošnje, saj so se zlasti v trpljenju in smrti k njej zatekali v svojih molitvah, zato je spominjanje nanje in spoznanje njihovega življenja pri šmarnicah več kot upravičeno.

Že vso cerkveno zgodovino velja, da je kri mučencev seme novih kristjanov. Preživetja vere v težkih letih preganjanja Cerkve po drugi svetovni vojni ni mogoče razumeti drugače kot sad žrtve slovenskih mučencev.

Slovenska zemlja je prepojena z njihovo krvjo, mnogim daje zadnji počitek na nam še vedno nepoznanih krajih, zato jo moramo še posebej ljubiti in spoštovati na vsakem koščku narodnega ozemlja.

Če se je kdaj zdelo, da so njihova imena in dejanja že zbrisana iz zgodovine, novejše obdobje dokazuje, da so ne samo ves čas navzoči v narodni zavesti, ampak da z novo močjo vstajajo iz preteklosti in se kažejo kot zanesljivi vodniki v prihodnost.

Naj njihova junaška pričevanja krepijo tudi nas v številnih ponižanjih, preganjanjih in morda tudi v mučeništvu. Potem njihova žrtev ni bila zaman.

*mons. Alojz Uran,
ljubljski nadškof metropolit*

*Zapojmo, bratje, radostno
mučencem v čast zdaj hvalnico,
saj s Kristusovo milostjo
premagali so vsako zlo.*

*Nič niso bali se sveta,
nosili muke so voljnó,
jim smrt bila je bližnjica
do sreče, ki jo našli so.*

(Iz Molitvenega bogoslužja)

Podatke o mučencih so pripravili: dr. Peter Kvaternik, dr. France Oražem, msgr. Franci Vrhunc, p. dr. Anton Nadrah OCist., Anton Pust in Jože Kužnik. Gradivo je za šmarnice priredil Jože Kužnik.

---

1. dan šmarnic

Kraljica mučencev

Dragi Marijini častilci!

»Spet kliče nas venčani maj k Mariji v nadzemeljski raj!« Tako se danes po cerkvah, marsikje po deželi pa tudi pri Marijinih kapelah in znamenjih razlega navdušeno petje ob začetku šmarnične pobožnosti. Marijin mesec maj vabi, da obnovimo vero v troedinega Boga, da poživimo ljubezen do nebeške Matere, da se zavemo mogočne priprošnje nje, ki je mati Božjega Sina in naša nebeška Mati. Ob tem pa se moramo kristjani zavedati tudi priprošnje svetnikov in svetniških ljudi, ki so nam bili v življenju zgled zveste hoje za Kristusom.

Vsak narod ima može in žene, ki so se odlikovali po herojskih krepostih. Ti so kakor svetilniki in kažipot, ki s krepostnim življenjem svetijo in kažejo pravo pot drugim. Teh mož in žena bi se morali večkrat spominjati, se po njih zgledovati in se jim tudi priporočati kot svojim zavetnikom in pričevalcem. Z letošnjimi šmarnicami naj bi se zaustavili ob zgledu slovenskih mučencev, ki so v polpretekli dobi ob nasilju nacizma, fašizma in komunizma za ohranitev krščanske vere in iz ljubezni do domovine darovali življenje. Dolgo so bili zamolčani, obrekovani in lažnivo predstavljeni slovenski javnosti, zato so ostali večini nepoznani in se še danes nekateri bojijo javno izjasniti o njihovih življenjskih žrtvah.

Ze nekaj let poteka v vseh treh slovenskih škofijah proces za zbiranje dokazov o življenju in mučeniški smrti teh, tako imenovanih »slovenskih mučencev 20. stoletja«. Letošnje šmarnice želijo na kratko predstaviti vsaj nekatere od teh pričevalcev. Mučenci so znamenje živosti Cerkve, pričene notranje moči pa tudi opora verujočim in seme no-

vih kristjanov. Prepričani smo, da imamo tudi Slovenci mučence, ki so z junaško mero vere, odpuščanja morilcem in ljubezni do domovine izkazali plemenito krščansko prepričanje. O mnogih nimamo dovolj pričevanj, za mnoge pa lahko trdimo, da so pravi mučenci, saj vemo, da so jih iz sovraštva do vere dali pobiti fanatični privrženci vseh treh ideologij. V breznih in jamah, kjer dandanes odkrivajo posmrtno ostanke žrtev, se pojavljajo številna znamenja vere pobitih: križi, Marijine svetinjice, rožni venci. Ta verska znamenja kažejo na njihovo vero in na zaupanje v Boga in Marijo ter na to, da so odhajali v smrt z molitvijo na ustih. Da je to res, nam bodo izpričali tudi zgledi mučencev, o katerih bomo spregovorili v letošnjih šmarnicah. Njihova dela in življenje se vedno bolj svetijo v svetlobi neomajne zvestobe Kristusu, zvestobe narodu, predanosti krščanskemu prepričanju ter zavestni žrtvi za bližnje.

Ob razglasitvi škofa Slomška za blaženega je 19. septembra 1999 papež Janez Pavel II. opozoril tudi na druge osebnosti iz slovenske zgodovine, ki so se odlikovale po krepostih. Izpostavil je škofe: Friderika Barago, Janeza Gnidovca in Antona Vovka, patra Vendelina Vošnjaka, pa tudi mladega mučenca Lojzeta Grozdeta kot predstavnika številnih mučencev vojnega in povojnega časa. Z njimi nam je pokojni papež predstavil zglede tiste kreposti in svetosti, ki naj jih Slovenci posnemamo. Naj nas torej tudi letošnje šmarnice o slovenskih kandidatih za mučence spodbudijo, da jih bomo posnemali v krepostih, v trdni veri in zaupanju v Boga ter v veliki ljubezni do Matere Marije. Marija, Kraljica mučencev, naj izprosi, da bodo s strani Cerkve čim prej razglašeni kot vzorniki našega ljudstva in kot priprošnjiki pri Bogu za spravo v slovenskem narodu.

Marija Pomagaj, zavetnica slovenskega naroda, je v vsej zgodovini stala ob strani našim ljudem, še posebno pa v času preganjanja in trpljenja. Pod svoj milostni plašč je sprejemala sirote, bolne in trpeče, preganjane in izgnane. Tudi sredi 20. stoletja, ko smo doživljali enega najtežjih križevih

potov v zgodovini, so se Slovenci zaupno zatekali pod nje-
no varstvo. Marija je bila njihova priprošnjica v trpljenju,
Marija jim je bila zvezda vodnica v preizkušnjah, zato je
upravičeno tudi njihova kraljica, Kraljica mučencev.

O tem zgovorno pričajo posebne litanije, ki so jih lju-
dje v tistih vojnih in povojnih časih preizkušnje molili, in
v katerih so iz globine ranjenega srca tudi takole vzklikali:

Marija Pomagaj, upanje obupujočih, prosi za nas!

Mati trpečih, prosi za nas!

Kraljica Slovencev, prosi za nas!

Vsi verni slovenski očetje in pobožne matere,

ki v Gospodu počivate, prosite za nas!

Vsi vzorni fantje in dekleta ter nedolžni otroci,

ki pri Bogu živite, prosite za nas!

Vsi zveličani Slovenci in Slovenke, prosite za nas!

Kazalo

Uvod – <i>msgr. Alojzij Uran, nadškof metropolit</i>	5
1. dan – Kraljica mučencev (<i>Jože Kužnik</i>)	9
2. dan – Tebe slavimo, nebeška Kraljica	12
<i>Franc Gomilšek (Jože Kužnik)</i>	
3. dan – Fant, ti si še mlad	15
<i>Izidor Završnik (Jože Kužnik)</i>	
4. dan – Midva se vidiva – tam gori	18
<i>Alojz Breznik, Matevž Krmelj, Jože Logar</i> <i>(dr. France Oražem)</i>	
5. dan – Umrem za pravično stvar	21
<i>Franc Pen (Jože Kužnik)</i>	
6. dan – Okrvavljeni hábiti	24
<i>p. Anzelm Polak KR (Jože Kužnik)</i> <i>p. Ivan Salmič KR (Anton Pust)</i>	
7. dan – Oče, odpusti jim	27
<i>Jože Brecelj (Anton Pust)</i>	
8. dan – Zyon sv. Ane	30
<i>Bernard Štuhec (Jože Kužnik)</i>	
9. dan – Pastir med dvema ognjema	33
<i>Srečko Huth (msgr. Franci Vrhunc)</i>	
10. dan – Ta bo zmagal	36
<i>Mihael Grešak (Jože Kužnik)</i>	
11. dan – Z brzovlakom v nebesa	39
<i>Franc Kramarič (dr. Peter Kvaternik)</i>	

12. dan – Po križu in trpljenju v nebeško kraljestvo	42
<i>p. Placid Grebenc OCist (p. dr. Anton Nadrah)</i>	
13. dan – Le zate živimo, Gospod, naš Kralj	45
<i>Marica Nartnik (msgr. Franci Vrhunc)</i>	
14. dan – Moje roke so čiste	48
<i>Narte Velikonja (dr. Peter Kvaternik)</i>	
15. dan – Moči, moči, o Bog mi daj	51
<i>Ferdinand Potokar (Jože Kužnik)</i>	
16. dan – Krvavi cvet čiste mladosti.....	54
<i>Jaroslav Kikelj (Jože Kužnik)</i>	
17. dan – Pri Mariji v Puščavi	57
<i>Ignacij Nadrah (Jože Kužnik)</i>	
18. dan – Veruj z veseljem, pripoveduj z življenjem	60
<i>Janez Pavčič (dr. Peter Kvaternik)</i>	
19. dan – Žrtev krivega pričevanja	63
<i>Alojz Vrhnjak (Jože Kužnik)</i>	
20. dan – Kraj trpljenja in molitve	66
<i>Lado Piščanec, Ludvik Sluga, Amalija Purgar (Anton Pust)</i>	
21. dan – Otroci, sirote, jokajo za očetoma	70
<i>Ivan Bric, Ciril Lisjak (Anton Pust)</i>	
22. dan – Kristus mora biti naš zgled	74
<i>Emil Kete (Anton Pust)</i>	

23. dan – Takšni ljudje so nam ohranili vero.....	77
<i>Veronika Lestan (Anton Pust)</i>	
24. dan – Obrekovan, preganjan, umorjen	80
<i>Izidor Zavadlav (Anton Pust)</i>	
25. dan – Seme je padlo v zemljo	84
<i>Janko Komljanec (Anton Pust)</i>	
26. dan – Pri Materi na skali	87
<i>dr. Lambert Ehrlich (msgr. Franci Vrhunc)</i>	
27. dan – V službi trpečih in bogoslužja	90
<i>Antonija Premrov (Anton Pust)</i>	
28. dan – Neustrašna glasnika resnice	93
<i>Franc Cvar, Franc Nahtigal (Anton Pust)</i>	
29. dan – Molim in čakam	96
<i>Alfonz Jarc (Anton Pust)</i>	
30. dan – Le spi, otrok moj, Marija je pri nama ..	99
<i>Ivanka Škrabec Novakova (dr. France Oražem)</i>	
31. dan – Tolažnica žalostnih	102
<i>(Jože Kužnik)</i>	

Kraljica mučencev

ŠMARNICE ZA LETO 2006

DRUŽINA

1.850 SIT